

Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens

Slutrapport i regeringsuppdraget I2019/0416/DF
samt I2019/01020/DF (delvis)

Dnr: 2019-139

Sammanfattning

Slutrapport: Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens

Regeringen har den 2 maj 2019 uppdragit¹ åt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens.

Denna rapport utgör uppdragets slutrapportering som delas upp i fem olika arbetspaket; Strategi och uppföljning, Sveriges dataportal, Främja tillgängliggörande, Främja Vidareutnyttjande, Främja AI, samt en redogörelse av nästa steg.

I genomförandet av uppdraget har ett särskilt fokus lagts på informationssäkerhet, sekretess och integritetsskydd. Leveranser inom regeringsuppdraget är lanseringen av Sveriges dataportal med ny funktionalitet för API:er, begrepp och öppna specifikationer samt med tillhörande community. Vidare har DIGG fastställt och publicerat principer, vägledningar och rekommendationer samt genomfört en rad främjande insatser i syfte att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data. Pilotverksamhet har bedrivits på challengesgov.se i samverkan mellan forskning, näringsliv och civilsamhället. Myndigheten har under uppdraget levererat underlag till regeringen *Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI, Förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data*, samt *Förvaltnings- och finansieringsförslag för dataportal.se och tillika challengesgov.se*.

¹ Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens (I2019/1416/DF samt I/2019/01020/DF (delvis)).

De sammanlagda effekterna av arbetet i detta regeringsuppdrag kan bland annat ses genom att antalet datamängder på Sveriges dataportal har mer än tredubblats. Vidare har Sverige fått en högre ranking i den senaste internationella mätningen från EU. Den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data bedöms sammantaget ha ökat genom förbättrat stöd och rekommendationer samt utvecklingen av Sveriges dataportal.

Inför det fortsatta arbetet med att öppna offentliga data och öppen och datadriven innovation ska ge ett brett samhällsvärde och bidra till välfärden, har DIGG också sammanställt exempel på det arbete som behövs framgent. Behov finns av fortsatt utveckling och förvaltning av Sveriges dataportal. Fortsatta främjande insatser rekommenderas för att öka mängden användbara data från offentlig förvaltning, öka vidareutnyttjandet och nyttoskapandet i samhället. DIGG ser positivt på att myndigheten rekommenderas en utökad uppgift för att främja den föreslagna nya öppna data-lagens tillämpning. En anslagsförstärkning är då nödvändig.

Arbetet med en nationell innovationsplattform rekommenderas fortsätta för att möta kvarvarande behov och kontinuerliga förändringar i samhället, för att öka innovationstakten inom offentlig förvaltning i samverkan med näringsliv, forskning och civilsamhälle. För detta krävs regeringsbeslut om fortsatt uppdrag och att medel tillsätts.

Slutligen rekommenderas flera insatser genomföras för att öka den offentliga förvaltningens egna förmåga att använda AI. Ett förordnande med tillskjutande medel är nödvändig för att DIGG ska aktivt kunna medverka till detta. Bland annat verkar DIGG för att det ska etableras ett nationellt center för att stödja offentlig förvaltning inom AI. Vidare rekommenderas regeringen att ge DIGG i uppdrag att utveckla, skala upp och etablera en förtroendemodell för automatiserat beslutsfattande med AI.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 Inledning	5
1.1 Uppdraget.....	5
1.2 Slutrapportens disposition.....	5
1.3 Bakgrund.....	5
1.4 Närmare om uppdraget.....	6
1.5 Arbetspaket för genomförande av uppdraget	7
2 Samlad redovisning	7
2.1 Strategi och uppföljning.....	7
2.1.1 Handlingsplan för öppna data	8
2.1.2 Uppföljning av uppdraget - Effekter och resultat	8
2.1.3 Insatser för att etablera en uppföljning av sakområdet	9
2.1.4 Hantering av risker och sårbarheter.....	10
2.2 Sveriges dataportal	10
2.2.1 Förvaltnings-och finansieringsförslag för dataportal.se.....	10
2.2.2 Vidareutveckling och lansering av Sveriges dataportal.....	10
2.2.3 Utökad funktionalitet på dataportal.se.....	12
2.2.4 Övriga förbättringsåtgärder på dataportal.se.....	12
2.2.5 Teknisk dokumentation och tjänster för att främja publicering av data	13
2.3 Främja tillgängliggörande	13
2.3.1 Principer för tillgängliggörande av data.....	13
2.3.2 Rekommendation för licensiering av öppna data	14
2.3.3 Vägledningar och övrig information	15
2.3.4 Samverkan Kraftsamling öppna data	15
2.3.5 Insatser hos specifika offentliga aktörer.....	16
2.3.6 Kommunikations- och utbildningsinsatser	17
2.4 Främja vidareutnyttjande	17
2.4.1 Förvaltnings-och finansieringsförslag för challengesgov.se	17
2.4.2 Bedriva pilotverksamhet på challengesgov.se	17
2.4.3 Samverkan med Hack for Sweden	18
2.4.4 Övrigt främjandearbete i samverkan.....	19

2.4.5	Export av svensk GovTech	19
2.4.6	Information och kommunikation.....	19
2.5	<i>Främja AI</i>	20
2.5.1	Rapporten "Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI"	20
2.5.2	Främja etablering av nationella center och hubbar.....	21
2.5.3	Erfarenhetsutbyten och analyser	21
2.5.4	Information och kommunikation.....	22
3	Nästa steg	22
3.1	<i>Fortsatt utveckling av Sveriges dataportal</i>	22
3.2	<i>Öka mängden av användbara data från den offentliga förvaltningen</i>	24
3.3	<i>Vidareutveckling av en nationell plattform för samverkan och innovation</i>	25
3.4	<i>Öka den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI</i>	26

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Regeringen har den 2 maj 2019 uppdragit¹ åt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens.

Denna rapport utgör uppdragets slutrapportering. Slutrapporten är en sammanfattande redogörelse för verksamheten i uppdraget och dess resultat till och med 31 januari 2021.

1.2 Slutrapportens disposition

Kapitel 1 syftar till att beskriva uppdraget, dess bakgrund samt hur DIGG har valt att genomföra uppdraget. Kapitel 2 är den samlade redovisningen av det arbete som DIGG har genomfört inom regeringsuppdraget. Kapitel 3 avser att blicka framåt mot nästa steg för fortsatta insatser och utvecklingsområden.

1.3 Bakgrund

Enligt regeringen¹ går Sverige idag miste om möjligheter till tillväxt, utveckling och effektivisering i näringslivet samt effektivisering och ökad transparens i den offentliga förvaltningen och för samhället i sin helhet på grund av bristen på tillgängliggjorda öppna data. Sverige håller inte jämna steg med andra jämförbara länder på området och ligger för närvarande på plats 31 av 32 i OECD:s senaste mätning OURdata Index².

Arbetet i regeringsuppdraget utgår från en samlad behovsbild. En viktig del i denna utgörs av de behov som Statskontoret har redovisat till regeringen³. Rapporten från Statskontoret visar bland annat att många myndigheter publicerar öppna data på ett sätt som leder till olika hinder för de som vill vidareutnyttja informationen. Några exempel på detta är att data och metadata som tillhandahålls sällan är strukturerad och att den data som publiceras ofta är svår att hitta. Frågan om öppna data prioriteras också ofta ned till förmån för myndigheternas andra

² Ourdata Index för år 2019: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/ourdata-index-policy-paper-2020.pdf>. Mer generell information kan hittas här: <https://www.oecd.org/digital/digital-government/open-government-data.htm>

³ Rapport "Hinder för att använda myndigheters öppna data", 2018:6, www.statskontoret.se/publicerat/publikationer/2018/hinder-for-att-anvanda-myndigheternas-oppna-data

verksamhetsområden eller fördröjs baserat på en rädsla för att publicera data med kvalitetsbrister eller sådan data som inte bör offentliggöras.

1.4 Närmare om uppdraget

DIGG ska öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data. DIGG ska inom ramen för uppdraget initialt prioritera data inom följande områden: trafik, arbetsmarknad, hälsa, geodata samt öppna forskningsdata. För att öka denna förmåga ska DIGG:

- vidareutveckla den nationella plattformen för tillgängliggörande av öppna data
- utveckla stöd i form av principer och riktlinjer
- genomföra informations- och utbildningsinsatser
- upprätta en förmåga att vid behov genomföra insatser som hjälper offentliga aktörer att tillgängliggöra öppna data
- främja nyttjandet av existerande policy- och utvecklingslabbs
- ta fram ett förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data
- främja arbetet med att samla in behov av datamängder som efterfrågas och uppmuntra berörda att publicera efterfrågade data
- lämna förslag till långsiktig förvaltning och finansiering av dataportal.se (tidigare öppnadata.se).

DIGG ska härutöver öka den offentliga förvaltningens förmåga att bedriva öppen och datadriven innovation i samverkan mellan forskning, näringsliv och civilsamhälle. För att öka denna förmåga ska DIGG:

- genomföra pilotverksamhet på challengesgov.se
- genomföra kommunikations- och främjandeinsatser som syftar till att öka deltagandet på challengesgov.se
- främja export av svensk GovTech
- lämna förslag till långsiktig förvaltning och finansiering av challengesgov.se.

DIGG ska inom ramen för uppdraget även öka den offentliga förvaltningens förmåga att använda artificiell intelligens. För att öka denna förmåga ska DIGG att:

- kartlägga de offentliga utvecklingsinitiativ som tillämpar relevanta AI-lösningar
- analysera vilka förmågor som den offentliga förvaltningen i dag förfogar över, eller saknar, och som är nödvändiga för att utveckla ändamålsenliga AI-lösningar
- analysera vilka AI-lösningar och förmågor som skulle kunna utvecklas och användas förvaltningsgemensamt samt ta fram åtgärdsförslag

I alla dessa delar ska särskilt fokus läggas på säkerhet, inklusive god informationssäkerhet, sekretess och integritetsskydd. DIGG ska följa upp resultat och effekter av detta uppdrag samt löpande publicera dessa i digitala kanaler.

1.5 Arbetspaket för genomförande av uppdraget

Regeringsuppdraget i sin helhet omfattar flera olika områden med olika intressenter och målgrupper. DIGG har därför valt att dela upp uppdraget i följande fem olika arbetspaket. Tillsammans realiserar arbetet i arbetspaketen regeringsuppdragets uppgifter och mål för att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens. Arbetspaketen är följande:

- 1) Strategi och uppföljning
- 2) Sveriges dataportal
- 3) Främja tillgängliggörande
- 4) Främja vidareutnyttjande
- 5) Främja AI

Arbetspaket 1–4 har hanterats som ett projekt om öppna data och öppen och datadriven innovation (ÖDDI). Arbetspaket 5 har varit ett fristående utredningsuppdrag rörande artificiell intelligens.

2 Samlad redovisning

Detta kapitel avser att vara den samlade redovisningen av de resultat som har uppnåtts fram till den 31 januari 2021. Redovisningen är uppdelad enligt de fem olika arbetspaket som verksamheten bedrivits inom.

2.1 Strategi och uppföljning

Arbetspaketet *Strategi och uppföljning* samlar det övergripande arbete som ligger till grund för det strategiska arbetet, samt uppföljning av regeringsuppdraget och

själva sakområdet. Nedanstående utgör en redovisning av genomfört arbete och uppnådda resultat.

2.1.1 Handlingsplan för öppna data

Enligt regeringsuppdraget ska DIGG ta fram ett förslag till handlingsplan för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data utifrån OECD:s OURdata Index². Förslaget levererades genom bilaga 1 till regeringsuppdragets delrapport⁴. Handlingsplanens syfte är att ge förslag på konkreta åtgärder som regeringen bör genomföra för att Sverige ska utveckla sin förmåga att tillgängliggöra och vidareutnyttja öppna data.

Åtgärdsförslagen i handlingsplanen är kategoriserade i tre tematiska insatsområden och utformades under antagandet att regeringen har en vilja och ambition att höja Sveriges ranking i OURdata index;

- 1) Etablera en nationell datapolitik för en öppen, innovativ och effektiv förvaltning
- 2) Effektivisera datahantering, processer och datainfrastruktur
- 3) Motivera och engagera

Regeringens genomförande av åtgärdsförslagen ska bidra till att nå de övergripande syftena om ökad tillgång, förbättrad användbarhet och ökat vidareutnyttjande av data.

2.1.2 Uppföljning av uppdraget - Effekter och resultat

Många insatser som DIGG har bedrivit inom ramen för uppdraget är förutsättningsskapande, såsom arbetet med att etablera den nationella dataportalen, ta fram principer, vägledningar, rekommendationer samt genomföra kommunikations- och utbildningsinsatser inom området. Det innebär att vissa åtgärder inte ger synbara resultat direkt, utan snarare verkar långsiktigt för en ökad förmåga att tillgängliggöra öppna data samt bedriva öppen och datadriven innovation. Trots detta, kan redan idag indikatorer visa att förmågan hos den offentliga förvaltningen har ökat, genom exempelvis:

⁴ Delrapport för regeringsuppdraget "Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens", Dnr:2019-139:
<https://www.digg.se/publicerat/publikationer/2020/delrapport-oppna-data-oppen-och-datadriven-innovation-samt-ai>

Ökat antal datamängder på Sveriges dataportal: Effekter som kan härledas genom Sveriges dataportal visar på att förmågan hos den offentliga förvaltningen har ökat genom att mängden data mer än tredubblats. Antalet datamängder har ökat från 1829 till 7029 datamängder. Det är totalt 158 organisationer som finns sökbara på Sveriges dataportal direkt eller indirekt via andra domänspecifika portaler. Organisationer som aktivt tillhandahåller data till Sveriges dataportal har ökat från 45 till 63 stycken under tidsperioden våren 2018 – dec 2020.

Högre ranking i European Maturity Report: Denna rapport ges ut varje år av EU-kommissionen⁵ och fungerar som riktvärde för att få insikt i utvecklingen inom öppna data i Europa. I studien bedöms mognadsgraden mot fyra dimensioner: policy, portal, inverkan och kvalitet. Senaste mätningen för 2020 visar att Sveriges ranking har ökat till en så kallad ”fast tracker” med ranking 16 (ska jämföras med en ranking på 23 för åren 2018 och 2019)⁶.

2.1.3 Insatser för att etablera en uppföljning av sakområdet
DIGG arbetar med att utveckla ett ramverk för att följa upp digitaliseringen⁷ av den offentliga förvaltningen, och som inkluderar arbetet med att tillgängliggöra information som öppna data. Det har resulterat i att uppföljning av öppna data och API-hantering som sakområde nu är inkluderad i DIGG:s årliga uppföljning av digitalisering av statliga myndigheter. Uppföljningen kommer att genomföras årligen i form av en enkät och kommer vara ett instrument för att långsiktigt följa upp och analysera myndigheternas arbete med öppna data samt bistå regeringen med underlag för fortsatt utveckling.

DIGG har deltagit i insatser av utforskande karaktär via en förstudie⁸ tillsammans med RISE, SKR och Digitaliseringsrådet för att undersöka möjligheterna att ta fram ett digitaliseringsindex för kommuner och regioner. I arbetet har öppna data inkluderats, tillsammans med andra områden som uppkoppling, offentliga tjänster,

⁵ Open data Maturity report för åren 2015 – 2020: <https://www.europeandataportal.eu/en/impact-studies/open-data-maturity>

⁶ Open data Maturity report country fact sheet Sweden 2020: https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/country-factsheet_sweden_2020.pdf

⁷ Rapporten ”Sveriges digitala förvaltning 2020 – en samlad analys och bedömning av digitaliseringen av offentlig sektor”, DIGG 2020: <https://www.digg.se/publicerat/publikationer/2020/sveriges-digitala-forvaltning-2020>

⁸ Projektet ”Digitaliseringsindex för svenska kommuner och regioner”: <https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/digitaliseringsindex-svenska-kommuner-och-regioner>

hälsa, vård och omsorg, skola och utbildning, transport och näringsliv. Inom flera av projektets delområden kvarstår en lång väg till ett komplett och tillförlitligt index. Förstudien förstärker på så sätt behoven av att identifiera och använda data för att kunna genomföra den typen av analyser och uppföljning.

2.1.4 Hantering av risker och sårbarheter

Tillgängliggörande av offentliga data har många fördelar och nyttor för samhället. Med ett ökat tillgängliggörande av offentliga data följer dock ett ansvar för de verksamheter som producerar och distribuerar sagda data. Ett riskbaserat och systematiskt informationssäkerhetsarbete är en förutsättning inför och under tillgängliggörandet av information för vidareutnyttjande. DIGG har i uppdraget samverkat med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att säkerställa att nödvändiga skyddsåtgärder blir integrerade i relevanta principer och vägledningar i syfte att tillgängliggörandet av information för vidareutnyttjande ska ske på ett säkert sätt.

Vidare har en övergripande risk- och konsekvensanalys genomförts inom uppdraget och för Sveriges dataportal. De identifierade riskerna och förslag på åtgärder finns dokumenterade på en skyddad lagringsyta hos DIGG. Dokumenterade risker, sårbarheter och hot bedöms i beskrivna scenarion.

2.2 Sveriges dataportal

Arbetspaketet *Sveriges dataportal* samlar det arbete som genomförs med anledning av uppdraget att vidareutveckla den nationella plattformen för tillgängliggörande av öppna data samt lämna förslag till långsiktig förvaltning och finansiering för densamma. Nedanstående utgör en redovisning av genomfört arbete.

2.2.1 Förvaltnings-och finansieringsförslag för dataportal.se

DIGG levererade förslaget till långsiktig förvaltning och finansiering av dataportal.se (tidigare oppnadata.se) genom bilaga 2 till regeringsuppdragets delrapport⁴. Förslaget bygger på att regeringen bör ge DIGG i uppdrag att även fortsättningsvis inneha det långsiktiga ansvaret för utveckling, drift och förvaltning av Sveriges dataportal.

2.2.2 Vidareutveckling och lansering av Sveriges dataportal

I ovan nämnda delrapport med dess bilagor beskrevs det grundläggande arbetet för att analysera nuläget av oppnadata.se och vilka prioriterade insatser som ska genomföras under uppdraget.

Den fortsatta vidareutvecklingen har resulterat i att Den nationella dataportalen för öppna data och PSI (tidigare www.oppnadata.se) idag är lanserad under ett nytt namn, Sveriges dataportal (www.dataportal.se). Övergången från den gamla plattformen till den nya plattformen ägde rum i september 2020 då www.oppnadata.se arkiverades. Datamängderna till dataportal.se hämtas från samma källa som oppnadata.se. Det innebär att de datamängder som tidigare länkats upp till oppnadata.se automatiskt är sökbara på Sveriges dataportal. Lösningen Sveriges dataportal är byggd på standardmoduler med ett egenutvecklat webbgränssnitt som är publicerad som öppen källkod⁹.

För att säkerställa en ändamålsenlig utveckling av Sveriges dataportal har arbetet skett i samarbete med uppdraget att etablera en gemensam digital infrastruktur för informationsutbyte¹⁰ samt med uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata¹¹.

Det har resulterat i att Sveriges dataportal idag realiserar flera värden i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen. Dataportalen är numera även den nationella API-katalogen i Sverige dit även nationella grunddata avses tillgängliggöras med tillhörande resurser. Dessutom kan dataportalen tillgodose vissa krav på praktiska arrangemang för att möjliggöra sökning av information för vidareutnyttjande samt sammanställning av metadata på unionsnivå, som åligger Sverige från Öppna data-direktivet. Det betyder att så kallade tillgångsförteckningar enligt krav i PSI-lagen görs maskinellt åtkomlig via Sveriges dataportal.

Det har genomförts initiativ för att samla in användarupplevelser från olika användartyper för att vidareutvecklingen av dataportalen ska attrahera så många användare som möjligt. Insatser har därefter prioriterats i mån av tid, omfattning och hur de påverkar framtida förvaltning.

⁹ För information om Sveriges dataportals källkod, se: <https://github.com/DIGGSweden/dataportal-web>

¹⁰ Rapporter från regeringsuppdraget "Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte": <https://www.digg.se/om-oss/regeringsuppdrag/gemensam-informationsutbyte/>

¹¹ Rapporter från regeringsuppdraget "Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen": <https://www.digg.se/om-oss/regeringsuppdrag/nationellt-ramverk-for-grunddata>

2.2.3 Utökad funktionalitet på dataportal.se

Vidareutvecklingen av Sveriges dataportal har möjliggjort funktionalitet för att etablera aktuell dataportal som ett nav för Sveriges digitala ekosystem för datadriven innovation.

I syfte att ytterligare främja öppen och datadriven innovation, samverkan mellan aktörer inom det digitala ekosystemet bestående av till exempel offentliga aktörer, näringsliv, akademi och civilsamhälle har ett Community införts. Portalens Community utgör en yta för kunskapsdelning, samt en plats att diskutera dataportalen, dess funktion och utveckling. En kanal för redaktionella texter och nyhetsartiklar har också införts.

Sökfunktionen har breddats från att tidigare enbart gett möjlighet till publicering och sökning av datamängder, nu även innefattar API:er och specifikationer för att bättre kunna utforska, förstå och användas för datadriven innovation och digital samverkan. API:er skapar förutsättningar för ett samskapande mellan offentlig förvaltning, medborgare och den privata sektorn. Inom uppdraget har därför ett uppdaterat tekniskt ramverk, DCAT-AP-SE 2.0.0¹², som stödjer utforskande sökning av både data och API:er utvecklats och implementerats på dataportalen. Portalen har dessutom konfigurerats med beta-funktionalitet för att kunna stödja sökning av även begrepps- och kodlistor samt specifikationer över till exempel informations-och datamodeller.

2.2.4 Övriga förbättringsåtgärder på dataportal.se

Sökmotorn och landningssidorna har förbättrats vilket har resulterat i en bättre sök- och användarupplevelse med bättre möjligheter att hitta data och API:er som kan leda till datadriven innovation. Förutom ren optimering av sökmotor har insatser även vidtagits för att göra data och API:er indexerade av Google. Det innebär att fler som söker efter data ska ledas till Sveriges dataportal. Portalen har gått från att tidigare ha stora brister i tillgänglighet, till att idag vara en av de bäst rankade webbsidorna bland webbtjänster inom offentlig sektor¹³. DIGG har inom regeringsuppdraget kravställt och genomfört nödvändiga uppdateringar för att möta lagkrav för digital offentlig service¹⁴ av de bakomliggande plattformarna

¹² Metadata-specifikationen DCAT-AP-SE 2.0.0 är publicerad på: <https://docs.dataportal.se/dcat/sv/>

¹³ Dataportal.se rankades på plats 7 inom kategorin "Offentlig sektor webbtjänster", Webperf, <https://webperf.se/category/off-sekt-webbtjanster/>, den 15 dec 2020.

¹⁴ Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service, SFS nr 2018:1937

Registrera och Editera. Därutöver har en applikation för webbstatistik införts för att kunna mäta och analysera beteenden och användningen av dataportalen som underlag för framtida förbättringsåtgärder.

2.2.5 Teknisk dokumentation och tjänster för att främja publicering av data

För att öka användbarheten av data som publiceras på Sveriges dataportal skapades en underdomän för teknisk dokumentation samt lathundar för dataportalens stödjande tjänster¹⁵. Där publiceras stöd till informationsägare, tekniska utvecklare hos verksamheter som ansvarar för detta arbete och för systemleverantörer.

För att stödja verksameters löpande arbete med att underhålla publicerade metadata har funktionalitet för generering av statistik, notifikationer för fel, brutna länkar och förbättringsmöjligheter för metadata utvecklats och implementerats. En testmiljö för metadata har införts för att möjliggöra för verksamheter att testa sina metadata innan publicering sker till Sveriges dataportal.

Att enskilda datamängder följer en etablerad dataspecifikation och beskrivs med vedertagna och etablerade begrepps- och kodlistor ökar användbarheten av datamängderna, särskilt för avancerade användare. Verktyg på Sveriges dataportal har etablerats för att ge stöd till aktörer som vill publicera och återanvända länkade begrepp samt öppna specifikationer över informations- och datamodeller.

2.3 Främja tillgängliggörande

Arbetspaketet *Främja tillgängliggörande* samlar det arbete som genomförts i syfte att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra information som öppna data. Nedanstående utgör en redovisning av genomfört arbete och resultat.

2.3.1 Principer för tillgängliggörande av data

DIGG har under hösten 2020 fastställt Principer för att tillgängliggöra information¹⁶. Principerna är vägledande för offentliga verksamheter och syftar till att stödja arbetet med att tillgängliggöra och publicera information för vidareutnyttjande. Principerna möjliggör för den offentliga förvaltningen att fatta

¹⁵ Teknisk dokumentation för Sveriges dataportal: <https://docs.dataportal.se/>

¹⁶ Principer för att tillgängliggöra information: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/nationella-principer>

mer likartade beslut och successivt få en mer likriktad hantering vad gäller den digitala informationsförsörjningen. På rubriknivå är principerna följande:

- 1) Öppenhet som standard
- 2) Bedriv ett riskbaserat och systematiskt informationssäkerhetsarbete
- 3) Tillgängliggör aktuell och uppdaterad information med användaren i centrum
- 4) För information lätt att hantera
- 5) Använd villkor som främjar bred användning
- 6) Dokumentera och beskriv information
- 7) Uppmuntra till användning och dialog

DIGG har under arbetets gång inhämtat synpunkter genom en öppen remiss. Däribland har utpekade samverkansaktörer i regeringsuppdraget inkommit med synpunkter som tagits i beaktning, däribland Vetenskapsrådet, Sveriges kommuner och regioner (SKR), MSB och Verket för innovationssystem (Vinnova). Myndigheter, inom regeringsuppdragets prioriterade datadomäner, har inkommit med synpunkter som tagits i beaktning. Särskilt fokus har lagts på säkerhet, inklusive god informationssäkerhet, sekretess och integritetsskydd i samverkan med MSB. Totalt har närmare 50 svar inkommit, hanterats och bidragit till utformningen av principerna.

2.3.2 Rekommendation för licensiering av öppna data

DIGG och Patent- och registreringsverket (PRV) inledde i slutet av 2019 ett samarbete för att ta fram en rekommendation för myndigheter om hur de kan hantera öppna licenser kopplat till immateriella rättigheter under arbetet med tillgängliggörande av öppna data. DIGG och PRV har under arbetets gång haft ett öppet arbetssätt där synpunkter har inhämtats löpande genom interaktiva workshops och där rekommendationen samskapats med externa intressenter genom öppen tillgång till råmaterialet.

Resultatet är en av DIGG fastställd och publicerad rekommendation¹⁷ som vägleder myndigheter i att välja öppna licenser och hantera immateriella tillgångar med öppen tillgänglighet i fokus. Rekommendationen visar också hur

¹⁷ Rekommendation för öppna licenser och immaterialrätt: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/vagledning-tillgangliggora/oppna-licenser-och-immaterialratt>

skyddssystemet för immateriella rättigheter kan användas av myndigheter för att undvika oönskad inlåsningsseffekt och istället präglas av öppen tillgång.

2.3.3 Vägledningar och övrig information

DIGG har under hösten 2020 tagit fram vägledningar i syfte att mer effektivt stödja tillämpningen av *Principer för att tillgängliggöra information*. Den mest omfattande vägledningen handlar om det praktiska tillgängliggörandet och integrerar både framtagna principer och rekommendationer för öppna licenser och immaterialrätt för att skapa en sammanhållande helhet. För att bättre stödja nödvändiga ledningsbeslut kring öppna data hos offentliga verksamheter har också en vägledning för strategiska beslut och åtgärder tagits fram. Utöver detta har också mer kontextuell information kring användargrupper, nyttor och viktiga lagar och direktiv tagits fram för att skapa en bredare förståelse av området. Arbetet har genomförts i samverkan med ett antal aktörer bland annat MSB, PRV, Stockholms stad, Storstockholm, och SKR.

Utöver vägledningar har också ett antal webinarier kring olika områden börjat producerats för att ytterligare stärka stödet av det praktiska tillgängliggörandet.

2.3.4 Samverkan Kraftsamling öppna data

DIGG, SKR och Internetstiftelsen har ingått ett samarbete, Kraftsamling öppna data, för att tillsammans särskilt främja arbetet med öppna data. Samverkan i dessa frågor gör det möjligt att nå ut bredare och mer samordnat. Tillsammans har kraftsamlingen genomfört utbildningsinsatser för kommuner, regioner och myndigheter runt om i landet, delfinansierat och stöttat pågående utruvningsprojekt samt arbetat med informationsspridning.

Satsningen har bland annat resulterat i ett seminarium för beslutsfattare inom offentlig förvaltning, flertalet genomförda utbildnings- och informationstillfällen samt ett helt kunskapsspår på konferensen Internetdagarna. Kraftsamlingen samarbetar också med datalabb på Arbetsförmedlingen (AF Jobtech) och Samtrafiken (Trafiklab) för att skapa ett nätverk för kunskapsdelning öppna data och öppen källkod inom offentlig sektor. Nätverket, som kallas NOSAD (Network Open Source and Data), bjuder in till månatliga seminarier med deltagare från fler än 100 organisationer. Deltagandet i alla aktiviteter har varit väldigt god och responsen bra.

Därutöver stöttar aktörerna utställningsprojekt såsom RISE-projektet Nationell skalning öppna data (NSÖD)¹⁸ som är ett större Vinnova-finansierat projekt för kommuners tillgängliggörande av öppna data samt bedriver samverkan och kunskapsutbyten med nationella datalabb¹⁹.

2.3.5 Insatser hos specifika offentliga aktörer

DIGG har prioriterat främjande insatser hos specifika offentliga aktörer som syftar till ett faktiskt tillgängliggörande av öppna data. DIGG har därför erbjudit praktiskt stöd och vägledning kring publicering av datamängder till offentliga aktörer inom de i regeringsuppdraget prioriterade datadomäner²⁰, till aktörer som ansvarar för data som av OECD pekats ut som särskilt viktiga att tillgängliggöra²¹ eller där önskemål om data har inkommit till DIGG från slutanvändare.

De aktörer som är ägare till datamängder, som efterfrågats av samhället via oppnadata.se, har kontaktats och uppmuntrats till att publicera efterfrågade data. Vid denna kontakt erbjuds också aktören stöd i arbetet med att tillgängliggöra datamängden. Dels har stöd erbjudits i form av en kortare guide i textformat och dels via ett erbjudande om ett digitalt möte. DIGG har genomfört riktade insatser till en rad olika aktörer, däribland:

- Folkhälsomyndigheten (FHM) under krisen med Covid-19. Resultatet är att öppna data och API:er om Covid-19 från FHM publicerades på Sveriges dataportal strax innan Hack for Crisis.
- Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). Rådgivning för deras arbete att dra nytta av data i deras verksamhet och där delar av deras register kan delas öppet.
- Patent- och Registreringsverket (PRV). PRV har efterfrågade datamängder från samhället vilket resulterade i en heldagsworkshop för att öka kunskapen och förmågan.
- Brottsförebyggande Rådet, Skolverket, Valmyndigheten, SKR, Piteå kommun med flera.

¹⁸ Projektet Nationell Skalning öppna data, se: <https://www.ri.se/sv/vad-vi-gor/projekt/nationell-skalning-oppna-data>

¹⁹ Datalabb och datafabrik som nationell resurs, se: <https://www.vinnova.se/e/datadriven-innovation/datalabb-datafabrik/>

²⁰ De prioriterade datadomänerna i regeringsuppdraget är trafik, arbetsmarknad, hälsa, geodata samt öppna forskningsdata.

²¹ Prioriterade dataområden enligt OECD, se: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer/vagledning-tillgangliggora/prioriterade-informationsmangder>

2.3.6 Kommunikations- och utbildningsinsatser

DIGG har genomfört och deltagit i ett femtiotal breda kommunikationsinsatser för att främja tillgängliggörande, öka kunskaperna hos målgrupperna, samt för att skapa engagemang och delaktighet. Insatserna har också syftat till att både öka mängden data och antalet dataanvändare på Sveriges dataportal.

För att löpande publicera resultat och effekter av uppdraget upprättades en grupp för regeringsuppdraget på LinkedIn. DIGG har publicerat cirka 90 nyheter och inlägg på DIGG:s webbplatser och LinkedIn. Slutligen har DIGG arrangerat samt deltagit på ett flertal olika seminarier inom den offentliga förvaltningen och i samarbete med civilsamhällsorganisationer. DIGG:s generaldirektör har även vid ett flertal olika offentliga sammanhang berättat om värdet av öppna data.

2.4 Främja vidareutnyttjande

Arbetspaketet *Främja vidareutnyttjande* samlar det arbete som genomförts för att öka den offentliga förvaltningens förmåga att bedriva öppen och datadriven innovation i samverkan mellan akademi, näringsliv och civilsamhälle. Nedanstående utgör en redovisning av genomfört arbete och resultat.

2.4.1 Förvaltnings- och finansieringsförslag för challengesgov.se

DIGG levererade ett förslag till långsiktig förvaltning och finansiering av challengesgov.se genom bilaga 3 till regeringsuppdragets delrapport⁴. Förslaget bygger på att DIGG inte tar över ansvaret för den nuvarande tekniska plattformen, challengesgov.se. Istället föreslås att regeringen ger DIGG i uppdrag att realisera en innovationsplattform med fokus på ett systematiskt innovationsarbete. Innovationsplattformen föreslås på sikt omfatta alla typer av utmaningar inom offentlig förvaltning för att framgångsrikt kunna vara en del av ett större innovationssystem i framtiden.

2.4.2 Bedriva pilotverksamhet på challengesgov.se

Pilotverksamheten på challengesgov.se har haft olika omfattning och fokus; från omfattande projekt där DIGG har erbjudit fördjupat stöd inom innovations- och projektledning, till fall där DIGG har gjort det möjligt för innovationstävlingar och hackatons att använda challengesgov.se som plattform och marknadsföring. DIGG har samverkat med ett flertal olika aktörer kring pilotverksamheten på challengesgov.se i syfte att öka förmågan att bedriva öppen och datadriven innovation. DIGG har även tillhandahållit rådgivande stöd och coachning inom

datadriven innovation och dess processer samt inom olika tävlingsmoment. Exempel på projekt som genomförts i syfte att främja datadriven innovation är:

- **Stockholm Region open data challenge**²² - en innovationstävling med fokus på att utveckla innovativa tjänster baserade på kommundata.
- **Hack space for the planet**²³ - en innovationstävling för studenter från Sverige och Singapore med fokus på att använda satellitdata och rymdteknologi för att komma på lösningar för Agenda 2030-målen.
- **Sveriges paketombud data challenge**²⁴ - En innovationstävling för pakettjänster och transporter i Sveriges gles- och landsbygder.
- **Hack the crisis**²⁵ - en innovationstävling för att hitta lösningar på covid-19 pandemin som räddar liv och stödjer samhällen och företag.
- **Hack for Sweden pilothack**²⁶ - en innovationstävling som syftade till att hitta digitala lösningar på att bekämpa granbarkborren och dess negativa påverkan på granskog.
- **Betaltjänster för alla**²⁷ - en innovationstävling driven av PTS som syftade till att utveckla lösningar som gör det möjligt att förstå och använda digitala betaltjänster oavsett funktionsförmåga.

Arbetet med pilotverksamheten har också bidragit till ett nätverk inom Govtech för innovatörer och aktörer från akademi, näringsliv och civilsamhälle som kan bidra till att skapa en bredare nationell innovationsplattform. Nätverket möjliggör innovation och samarbeten som syftar till att hjälpa den offentliga sektorn att öka sin interna effektivitet eller lösa samhällsutmaningar med hjälp av digital teknik.

2.4.3 Samverkan med Hack for Sweden

Erfarenheter från pilotverksamheten med challengesgov.se för att främja öppen och datadriven innovation har förts in i arbetet med Hack for Sweden inkl. Hack

²² Stockholm Region open data challenge: <https://challengesgov.se/stockholm-open-data-award-winners/>

²³ Hack space for the planet: <https://challengesgov.se/hackspace-for-the-planet/>

²⁴ Sveriges paketombud data challenge: <https://challengesgov.se/sveriges-paketombud-data-challenge/>

²⁵ Hack the crisis: <https://challengesgov.se/hack-the-crisis-sweden/>

²⁶ Hack for Sweden pilothack: <https://www.digg.se/om-oss/nyheter/2020/tre-lag-i-digital-final---basta-iden-kan-radda-skog-i-kampen-mot-granbarkborre>

²⁷ Betaltjänster för alla: <https://challengesgov.se/pts-innovation/>

the Crisis. Det har skett genom att uppdragets specialister inom challengesgov.se, öppna data och datadriven innovation bidragit med expertis till Hack for Sweden.

2.4.4 Övrigt främjandearbete i samverkan

DIGG har genomfört ett antal främjandeinsatser för att öka den offentliga förvaltningens förmåga att bedriva öppen och datadriven innovation i samverkan mellan akademi, näringsliv och civilsamhälle. Utöver de insatser som DIGG rapporterade om i delredovisningen har DIGG sedan dess ingått ett samarbetsprojekt med den icke vinstdrivande organisationen Open Knowledge Sweden som fortsätter under Q1-Q2 2021. Projektet drivs inom ramen för Vinnovautlysningen *Civic tech: Digitala tjänster för stärkt förtroende mellan medborgare och offentlig sektor*.²⁸ Den syftar till att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra data om offentliga inköp för att stärka förmågan till öppen och datadriven innovation mellan akademi, näringsliv och civilsamhälle.

2.4.5 Export av svensk GovTech

I regeringsuppdragets delrapport⁴ rapporterades ett antal insatser som DIGG genomfört i syfte för att främja export av svensk GovTech. GovTech handlar om att offentlig sektor tillsammans med näringslivet utvecklar nya välfärdstjänster och produkter. Arbetet med att främja öppen datadriven innovation har syftat till att skapa viktiga förutsättningar för samverkan, samutveckling och innovation för att ytterligare stödja framväxten av GovTech.

Dessutom stödjer DIGG GovTech genom att säkerställa den förvaltningsgemensamma digitaliseringen, öppna data, Hack for Sweden 365, deltagande i arbete inom nordiska ministerrådet²⁹ samt stöd till Bron Innovations³⁰ satsning inom GovTech som bl.a. omfattar GovTech day.

2.4.6 Information och kommunikation

Kommunikationsarbetet för att främja vidareutnyttjande syftar dels till att öka kunskaperna hos målgrupperna, och dels till att driva trafik till och öka deltagandet på Sveriges dataportal samt [Challengesgov.se](https://challengesgov.se).

²⁸ Projektet Öppen upphandling d.nr 2020-00551, <https://www.vinnova.se/p/oppnen-upphandling--open-procurement/>

²⁹ Nordiska ministerrådet politikområde om digitalisering och innovation, <https://www.norden.org/sv/digitalisering-och-innovation>

³⁰ Bron Innovation IT-kluster och Innovationshub, <https://www.broninnovation.se/>

DIGG har kommunicerat till intresserade offentliga aktörer att Challengesgov.se är en samverkansplattform där offentliga aktörer kan synliggöra aktuella samhällsutmaningar som kan lösas med öppen och datadriven innovation. Detta har skett främst genom samarbetspartners och behovsägarnas egna kanaler; pressmeddelanden, webbplatser, nyhetsbrev, sociala medier som leder trafiken till portalen. DIGG har producerat goda exempel på vidareutnyttjande av data från Sveriges dataportal och förberett för publicering av dessa på portalen. Texterna kommer att publiceras under 2022. För att ytterligare öka medvetenheten om Sveriges dataportal som plattform och värdeskapande samhällsresurs, har DIGG också skapat en bredare marknadsföringskampanj riktad mot olika användare av data.

2.5 Främja AI

Arbetspaketet *Främja AI* omfattar arbetet som genomförts med anledning av uppdraget att öka den offentliga förvaltningens förmåga att använda artificiell intelligens. Nedanstående utgör en redovisning av genomfört arbete.

2.5.1 Rapporten "Främja den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI"

Under januari 2020 rapporterade DIGG den del av uppdraget som avser AI³¹ till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). Slutsatserna i utredningen var att användningen inom den offentliga förvaltningen fortfarande bara är i sin linda. Samtidigt är det ekonomiska värdet av ett fullständigt införande av AI (nuvarande AI teknik) i svensk offentlig förvaltning betydande. Potentialen beräknas uppgå till cirka 140 mdkr årligen, motsvarande cirka 6 procent av dagens totala offentliga utgifter.

DIGG identifierar sju behovsområden i rapporten; 1) tydligare styrning och ledning, 2) ändamålsenlig rättsutveckling, 3) bättre förutsättningar för kompetensförsörjning, 4) gemensamt kompetens- och leveransstöd vid praktisk tillämpning, 5) gemensam digital infrastruktur (teknik och data), 6) data som strategisk resurs samt 7) ekosystem för samarbete och innovation.

³¹ Delrapportering om AI från "Uppdrag att öka den offentliga förvaltningens förmåga att tillgängliggöra öppna data, bedriva öppen och datadriven innovation samt använda artificiell intelligens" <https://www.digg.se/publicerat/publikationer/2020/framja-den-offentliga-forvaltningens-formaga-att-anvanda-ai>

Vidare gav DIGG följande förslag på hur offentlig förvaltning kan öka sin AI förmåga; 1) etablera ett kompetenscenter med expertis inom AI, 2) ta fram en plattform för samverkan, samutveckling och innovation 3) ta fram en AI-guide 4) skapa rättsliga förutsättningar för att underlätta försöksverksamhet 5) utveckla yrkes- och rollspecifik utbildning inom AI samt 6) ta fram en nationell datastrategi för offentlig förvaltning. Förslagen ska bidra till att rätt förutsättningar ska skapas för att den offentliga förvaltningen ska kunna dra nytta av möjligheterna med AI.

Under uppdraget tillsattes en referensgrupp för AI. Denna referensgrupp har använts även efter rapportens inlämnande.

2.5.2 Främja etablering av nationella center och hubbar

DIGG har under 2020 fortsatt att arbeta med förslaget om ett nationellt kompetenscenter inom AI. Anledningen är att flera av förslagen i ovan nämnda rapport kräver en aktör som kan skapa förutsättningar för att utveckla och förvalta de övriga förslagen till åtgärder. Det gör ett AI center till det mest prioriterade förslaget. DIGG har bland annat fört dialog med Regeringskansliet, RISE, AI Sweden, Vinnova, SKR samt AI-agendan om ett AI center. Det är en av anledningarna till att DIGG blivit medlem i AI Sweden samt tillsammans med andra ansökt om att bli del av de framtida europeiska digitala innovationshubbarna (EDIH)³². Vidare har DIGG också varit ansvarig för offentlig förvaltning inom AI agendan där nyckelintressenterna inom AI i Sverige samlas bakom en gemensam AI agenda.

2.5.3 Erfarenhetsutbyten och analyser

DIGG har deltagit som representant i *AI watch*³³ och i expertgrupper kopplade till EU kommissionens gemensamma forskningscentrum³⁴ och på så sätt bidragit till AI arbetet inom EU.

Därutöver har DIGG bidragit till flera analyser inom området i Sverige. DIGG har tillsammans med RISE, AI Sweden och Ignite Sweden, medverkat i en analys av AI Start-ups i Sverige för att stödja offentlig förvaltning med kvalitetssäkring av

³² Om Europeiska digitala innovationshubbar: <https://www.vinnova.se/publikationer/forstudie-infor-etablerandet-av-europeiska-digitala-innovationshubbar/>

³³ EU Kommissionen AI watch: https://knowledge4policy.ec.europa.eu/ai-watch_en

³⁴ EU kommissionens gemensamma forskningscentrum: https://ec.europa.eu/info/departments/joint-research-centre_sv

leverantörer inom AI³⁵. DIGG medverkar också i analysen och kartläggningen av "Svenska Folket och AI"³⁶ som visar svenskarnas inställning och attityder till AI.

DIGG har också gått in i styrgruppen för projektet "Informationsdriven hälsovård" som handlar om att identifiera, stimulera, lyfta och skala upp lyckade exempel på innovativa AI-tillämpningar i hälso- och sjukvården, och skapa nationella samverkansstrukturer för att sprida AI-tillämpningar mellan vårdgivare.³⁷

DIGG har dessutom varit ett stöd för Tillväxtanalys och deras arbete med "National AI Policy" som del av OECD:s AI Policy Observatory.

2.5.4 Information och kommunikation

DIGG har även genomfört kommunikations- och informationsinsatser relaterade till insikter och rekommendationer inom artificiell intelligens. Intresset har varit stort från studenter, forskare, företag, offentliga aktörer, olika nätverk, journalister, Regeringskansliet, riksdagen och EU.

3 Nästa steg

För att samhället ska dra nytta av data som en bred, värdeskapande resurs för välfärden krävs ett långsiktigt och dedikerat arbete i fortsatt samverkan med aktörer i det digitala ekosystemet. Vidare är det av fortsatt vikt att regeringen etablerar en tydlig styrning för att fortsätta att fullfölja de åtgärdsförslag som är specificerade i handlingsplanen för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data (bilaga 1 i delrapporten)⁴. Detta kapitel avser att blicka framåt mot nästa steg för DIGG:s fortsatta insatser och identifierade utvecklingsområden. Viss utveckling prioriteras och finansieras inom ramen för existerande förvaltningsanslag, medan andra delar kräver fortsatt dialog och beslut om ytterligare finansiering för att genomföras.

3.1 Fortsatt utveckling av Sveriges dataportal

I linje med handlingsplanens förslag ser DIGG behov av en långsiktig förvaltning och fortsatt utveckling av Sveriges dataportal. Arbetet pågår för att etablera och

³⁵ Swedish AI Start-up Landscape: <https://www.ai-startups.se/>

³⁶ Rapporten "Svenska folket och AI 2020" från Insight Intelligence: <https://www.insightintelligence.se/svenskar-och-ai/svenska-folket-och-ai-2020/>

³⁷ Projektet "Informationsdriven vård": <https://www.vinnova.se/m/visionsdriven-halsa/informationsdriven-varld/>

implementera en förvaltningsorganisation hos DIGG för Sveriges dataportal. För att förbättra användbarheten av Sveriges dataportal hos olika användargrupper³⁸ och inom olika nyttoområden³⁹ i syfte att öka användningen av öppna och delade data krävs ett fortsatt arbete. DIGG ser därför ett behov av att framgent arbeta dels kontinuerligt med att identifiera behov och att implementera förbättringar.

Följande områden för fortsatt utveckling har identifierats:

Integrering av grunddata och tekniker för informationsutbyte: Under 2021 och framåt fortskrider arbetet med att inkorporera Sveriges dataportal inom ramen för de styr- och utvecklingsprocesser som etableras inom ramen för den gemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte¹⁰. I detta ingår att utreda, kravställa och utveckla funktionalitet för att mer effektivt tillgängliggöra och utforska API:er och grunddata i Sveriges dataportal. Målbilden är att i gränssnittet på dataportalen ska användare direkt kunna se och utforska API:er och dess indikatorer på ett rikare sätt än i nuläget. Hur denna funktionalitet realiserar i portalen kräver en närmare analys. Krav på vilka metadata som konsumeras av portalen, automatisering av skördning av metadata kan också behöva anpassas för detta arbete.

Underlätta publicering av data: Idag upplevs en tröghet i processen för att publicera data till Sveriges dataportal. Fortsatt arbete avses därför att fortskrida under 2021–2023 för att identifiera vilka förvaltningsgemensamma förmågor som behöver etableras till exempel inom metadatahantering, samt utvärdera synergieffekter med andra portaler och relaterade initiativ nationellt och internationellt.

Förbättrade möjligheter till dialog: Möjligheterna till dialog och interaktion kan behöva byggas ut från dagens fristående forum till att även inkludera möjligheter till att diskutera enskilda data och API:er på Sveriges dataportal. Det innefattar även att analysera behov av samverkan och eventuell teknisk

³⁸ Se information om olika användare av öppna och delade data: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data/offentliga-aktorer>

³⁹ Se exempel på olika nyttoområden för öppna och delade data: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/oppna-och-delade-data>

funktionalitet för hur kontaktvägar och kommentarer når offentliga verksamheter som publicerar öppna och delade data.

3.2 Öka mängden av användbara data från den offentliga förvaltningen

Fortsatt arbete är nödvändigt för att fortsätta öka tillgången till, och användbarheten av data och API:er från den offentliga förvaltningen. DIGG har identifierat följande områden som centrala för framtida arbete:

Fortsätta främja tillgängliggörande av data: Framgent ser DIGG fortsatta behov av att arbeta stödjande genom till exempel kommunikation och utbildande insatser för att möjliggöra en ökad enhetlighet i tillgängliggörandet av öppna data. Under 2021 behöver arbetet med att komplettera och utvärdera vägledningar och annat stöd för tillgängliggörande, bland annat med anledning av den kommande öppna data-lagen och genom den nyligen utvecklade funktionaliteten på Sveriges dataportal för öppna specifikationer och begrepp. Betänkande Innovation genom information⁴⁰ innehåller förslag att DIGG ges en utökad uppgift för att främja den föreslagna nya lagens tillämpning. DIGG tycker att det är ett bra förslag och vill särskilt påtala att den uppgivna anslagsförstärkningen är nödvändig för att DIGG ska kunna hantera den utökade uppgiften på ett ändamålsenligt sätt och över tid.

Utveckla nya former av riktade insatser: Det framtagna kunskapsstödet och verktygen öppnar möjligheter för DIGG att gå från enskilda insatser till att också omfatta bredare insatser som omfattar flera aktörer. Exempelvis kan DIGG nu på ett mer strukturerat sätt och i samverkan med ansvariga myndigheter arbeta med utgångspunkt i prioriterade datamängder och främja att fler aktörer ska öppna upp data på ett likartat och ändamålsenligt sätt, och utifrån gemensamma specifikationer och begrepp. Detta möjliggör en ökad samverkan mellan offentliga aktörer, fler tillgängliggjorda datamängder av högre kvalitet och användbarhet. Riktade insatser av den karaktären är beroende av tillskjutande medel då det kräver framtagande av tekniska dataspecifikationer, kommunikation och projektledning.

⁴⁰ Betänkande Innovation genom information (SOU 2020:55), <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/09/sou-202055/>

3.3 Vidareutveckling av en nationell plattform för samverkan och innovation

DIGG ser ett behov av att fortsätta arbetet med att vidareutveckla en nationell plattform för innovation och samverkan för att möta de globala samhällsutmaningar vi står inför idag. Sammantaget finns behov av att öka kompetensen och förmågan hos den offentliga förvaltningen att bedriva innovation, men likväl handlar det också om tekniskt stöd för att möjliggöra samverkan, samutveckling och innovation tillsammans. Behov av uppdrag och tillskjutande medel för denna verksamhet är specificerad i handlingsplanens åtgärdsförslag 2.3.1, för tillgängliggörande och vidareutnyttjande av öppna data (bilaga 1 i delrapporten)⁴. Följande områden ses som viktiga för den fortsatta utvecklingen:

Förvaltning av ChallengesGov inför beslut om dess framtid: DIGG:s slutsats i delrapporten⁴ var att av ChallengesGov i dagsläget inte uppfyller kraven på en innovationsplattform för systematiskt innovationsarbete. Eftersom inga beslut ännu har fattats av regeringen i frågan väljer DIGG att avvakta med att stänga ner den nuvarande plattformen för öppen och datadriven innovation challengesgov.se. Det innebär att det fortsättningsvis kommer att bedrivas viss verksamhet på plattformen i samverkan med Tillväxtverket under 2021 i väntan på beslut.

Fortsätta samverkan kring innovationsplattform: DIGG har sedan inlämnandet av delrapporten⁴ i relation till ChallengesGov pågående samverkan med ett antal parter som genomför främjandearbete kopplade till olika samhällsutmaningar. Exempel på några av dessa aktörer är t.ex. forskningsfinansiären Formas och deras bidrag till FN:s årtionde för havsforskning för hållbar utveckling 2021–2030⁴¹, Energimyndighetens Mobility Challenge⁴², Swelife grand challenge om barnfetma⁴³ och PTS

⁴¹ Rapporten "Ett svenskt bidrag till FN:s årtionde för havsforskning för hållbar utveckling", Formas: <https://formas.se/arkiv/nyheter/nyheter/2020-10-13-ett-svenskt-bidrag-till-fns-artionde-for-havsforskning-for-hallbar-utveckling.html>

⁴² Innovationsprogrammet "A challenge from Sweden", Energimyndighetens : <https://www.energimyndigheten.se/acfs>

⁴³ SWElife innovationstävling: <https://swelife.se/grand-challenge/>

innovationstävlingar⁴⁴. Det finns även synergier med att Hack for Sweden kan utnyttja plattformen för att driva ekosystemet för innovation året runt.

Vidare kartläggning av behov kring innovation och samverkan: DIGG

fortsätter att fördjupa sig i innovationssystemet och dess aktörer för att utvärdera DIGG:s roll samt hur en förvaltningsgemensam innovationsplattform kan etableras och användas på bästa sätt. Behovs- och kravarbete för en sådan plattform har påbörjats men kommer inte att fortsätta innan ett nytt regeringsbeslut tas med tillskjutande finansiering.

3.4 Öka den offentliga förvaltningens förmåga att använda AI

Ett förordnande med tillskjutande medel är nödvändig för att DIGG ska aktivt kunna medverka till att öka förmågan hos den offentliga förvaltningen att använda AI. DIGG fokuserar det fortsatta arbetet inom AI inom följande områden:

Arbete för ett nationellt AI-center: DIGG arbetar fortsättningsvis under 2021

för att skapa möjligheter och förutsättningar inför ett nationellt AI center för att stödja offentlig förvaltning inom AI. Genom att etablera ett nationellt AI center för offentlig förvaltning skulle bättre förutsättningar skapas för att säkerställa användning av AI på ett etiskt, robust, tillförlitligt, skalbart och säkert sätt. Det blir också ett naturligt nav för nya initiativ och uppdrag för att öka AI förmågan.

Etablering av europeiska digitala innovationshubbar i Sverige: Den framtida

etableringen av europeiska digitala innovationshubbar³² ska enligt plan etableras i mitten av 2021 och DIGG:s har ansökt om att bli en del av dessa. DIGG fortsätter också samarbetet med EU och AI agendan för att bidra till EU-arbetet samt en gemensam AI agenda för Sverige.

Implementering av förtroendemodell för AI: Lantmäteriet har tillsammans

med DIGG genomfört regeringsuppdraget att testa ny teknik för automatisering i den offentliga förvaltningen⁴⁵. Uppdraget har genomförts i samverkan med DIGG:s etablerade referensgrupp för AI³¹, RISE, Regeringens kommitté för teknologisk innovation och etik (KOMET), Riksrevisionen samt AI-specialister

⁴⁴ Innovationstävling, Patent och registreringsverket: <https://pts.se/sv/bransch/internet/anvandbarhet-och-tillganglighet/finansiering-av-utvecklingsprojekt-och-innovativa-lasningar/pts-innovationstavling/>

⁴⁵ Uppdrag att testa ny teknik vid automatisering inom offentlig förvaltning (D.nr I2019/03237/DF).

från näringslivet. Under uppdraget har en förtroendemodell för AI inom offentlig förvaltning tagits fram. DIGG och Lantmäteriet anser att förtroendemodellen för automatiserat beslutsfattande med AI⁴⁶ är en viktig del för att bibehålla förtroende och tillit till den svenska offentliga förvaltningen men också till den europeiska/globala digitaliserade offentliga förvaltningen. Lantmäteriet och DIGG rekommenderar regeringen att ge DIGG i uppdrag att utveckla, skala upp och etablera modellen i Sverige och EU.

⁴⁶ Rapport om uppdraget "Testa ny teknik för automatisering inom offentlig förvaltning", DIGG:
<https://www.digg.se/publicerat/publikationer/2020/testa-ny-teknik-for-automatisering-inom-offentlig-forvaltning>